

श्रीगणपतिअथर्वशीर्ष

मूळ संस्कृत स्तोत्र.... सम-लय मराठी भाषांतर....
आणि सरल मराठी पद्यरूपांतर....

- सुभाष स. नाईक

मराठीसृष्टी डॉट कॉम

www.marathirushti.com

श्रीगणपतिअथर्वशीर्ष

मूळ संस्कृत स्तोत्र,

सम-लय मराठी भाषांतर

तथा

सरल मराठी पद्यरूपांतर

- सुभाष स. नाईक

श्रीगणपतिअथर्वशीर्ष

कवी : सुभाष स नाईक

मुंबई : १, जय कृपा, TPS-6, संभाजी गार्डनसमोर, मिलन सब-वे
च्या जवळ, सांताक्रूझ (प), मुंबई ४०००५४

पुणे : बिल्डिंग "एल", फ्लॉट ९, हिमाली, दिनानाथ मंगेशकर
हॉस्पिटलजवळ, एरंडवणे, पुणे ४११००४

दूरध्वनी : ९१-९८६९००२१२६ / ९१-९०२९०५५६०३

इ-मेल : vistainfin@yahoo.co.in

वेबसाईट : subhashsnaik.com / snehalatanaik.com

इ-बुक प्रथमावृत्ती : दि. १३ सप्टेंबर २०१८ (गणेश चतुर्थी)

प्रकाशन आणि मुद्रण :

मराठीसृष्टी डॉट कॉम

चाणक्य, २ रा मजला, क्लासिक प्लाझाच्या मागे, गोखले रोड,
नौपाडा, ठाणे ४००६०२

दूरध्वनी : (९१-२२) २५४२११८५ / ९८२०३१०८०३

वेबसाईट : www.marathisrushti.com

इ-मेल : support@marathisrushti.com

श्री गणेशाची चित्रे : कै. कमलाकांत राजे

टिप : पृष्ठ २, १३ आणि १४ वरील चित्रांचे सर्वाधिकार

डॉ.श्रीकांत राजे यांच्याकडे सुरक्षित आहेत.

पृष्ठसंख्या : ३६

विनामुल्य वितरणासाठी

अर्पण

ही कृती मी विनम्रपणें माझे आजोबा (मातेचे पिता), कै. नीलकंठ वामन अंबिके, (माझे 'भाऊ-आजोबा'), यांना अर्पण करीत आहे, जे माझे संस्कृत भाषेचे पहिले गुरु होते , आणि ज्यांनी माझ्या संस्कारक्षम वयात, मला संस्कृतच नव्हे, तर प्रत्याप्रक्षपणें भारतीय संस्कृतीबद्दलही बरेंच कांहीं शिकवले. तें सर्व ज्ञान व समज मला आजही, पन्नास-साठ वर्षांनंतरही, उपयोगी पडत आहे, आणि शेवटपर्यंत पुरेल.

त्याचबरोबर, ही कृती मी, आमच्या वहिनी, (दिवंगत) डॉ. अंजली सरदेसाई यांनाही अर्पण करत आहे, ज्यांनी माझी (दिवंगत) पत्नी स्नेहलता हिला आणि मला अकृत्रिम स्नेह दिला. एवढेंच नव्हे, तर, त्यांनी श्रीगणपतिअथर्वशीर्षाच्या सम-लय भाषांतराची, आणि श्रीरामरक्षेच्या सरल अनुवादाची, प्रिंट-एडिशन प्रकाशित करण्यांसाठी प्रोत्साहन दिलें, व तें कार्य पूर्णत्वास नेण्यांत स्वतः कृतिशील रुचीही घेतली.

धन्यवाद

या रचनेसाठी स्फूर्ती देण्यांत, प्रकाशनार्थ दिशादर्शनांत, आणि प्रकाशन करण्यांत, ज्या ज्यांनी मला प्रत्यक्षाप्रत्यक्ष सहाय्य तथा मार्गदर्शन केले, त्या सर्वांना माझे मनःपूर्वक धन्यवाद.

प्रकाशकांनाही धन्यवाद.

अथर्वशीर्षाच्या निमित्ताने

मराठीसृष्टीच्या वाचकांना गणेशोत्सवाच्या हार्दिक शुभेच्छा.

मराठीसृष्टी डॉट कॉम हे तुमचं स्वतःचं वेब पोर्टल आहे. मराठीतलं एक अग्रगण्य वेब पोर्टल. आम्ही ते फक्त चालवतो... लेखक आपल्यातलेच..... वाचकही आपल्यातलेच. गेली वीसपेक्षा जास्त वर्षे हा प्रवास सुरु आहे तोसुद्धा आपल्यासारख्यांच्या प्रेमांमुळेच.

या दोन दशकात आम्ही काय मिळवलं? आपल्यासारखे हजारो वाचक आणि लेखक.... आणि त्यांचं प्रेम !

आज “मराठीसृष्टी”वर १००० पेक्षा जास्त लेखक नियमितपणे लिहितात. दररोज हजारो वाचक येतात. जगभरातल्या पाच लाखांपेक्षा जास्त मराठीजनांशी “मराठीसृष्टी” बांधली गेली आहे....

मराठीसृष्टीच्या माध्यमातून श्री सुभाष नाईक यांचे “गणपतिअथर्वशीर्ष” हे पुस्तक आपल्यापर्यंत पोहोचवताना अत्यंत आनंद होत आहे. हे केवळ धार्मिक पुस्तक नाही. “गणपतिअथर्वशीर्ष” या सर्वकालीन कलाकृतीचे हे सम-लय मराठी भाषांतर आणि सरल मराठी पद्यरूपांतर आहे.

मराठीसृष्टीद्वारे प्रकाशित झालेले हे पुस्तक सध्यातरी फक्त इ-बुक स्वरूपातच प्रकाशित होत आहे. कवी श्री सुभाष नाईक यांनी त्याच्या सर्व वाचकांसाठी हा ज्ञानाचा खजिना विनामुल्य उपलब्ध केला आहे.

“मराठीसृष्टी”च्या माध्यमातून अनेक विषयांवरील इ-पुस्तके प्रकाशित होतात. मात्र “गणपतिअथर्वशीर्ष” या इ-पुस्तकाचे या सगळ्यांमध्ये वेगळे स्थान असेल.

या पुस्तकातील श्री गणेशाची रंगीत चित्रे नामवंत चित्रकार कै कमलाकांत राजे यांच्या कुंचल्यातून निर्माण झाली असून त्यांचे चिरंजीव डॉ श्रीकांत राजे यांनी ती उपलब्ध करून दिली आहेत. याबद्दल त्यांचे आभार.

लेखसंग्रह, मराठी व्यक्ती-कोश, महाराष्ट्रातील शहरांची न ऐकलेली माहिती, नोस्टॅल्जिया, खादययात्रा, मराठीतील निवडलेले उत्तमोत्तम व्हिडिओ, मराठी ब्रॅंड्स, मराठी आडनावांचा संग्रह आणि त्यामागच्या गोष्टी असा भरगच्च मजकूर असलेल्या मराठीसृष्टीला आपल्यासारख्या वाचकांचा नेहमीच प्रतिसाद मिळाला आहे.

आपणही कोणत्याही विषयावर लेखन करत असाल तर मराठीसृष्टी डॉट कॉम (www.marathirushti.com) वर जरूर लिहा. विविध विषयांवरील उत्तमोत्तम लेख आणि साहित्य वाचण्यासाठीही “मराठीसृष्टी डॉट कॉम”ला भेट द्या.

आमच्या विविध योजनांचा लाभ घेण्यासाठी आपल्या नावाची नोंदणी करा. आपल्या मित्र-मैत्रिणींना “मराठीसृष्टी डॉट कॉम” बद्दल कळवा.

निनाद अरविंद प्रधान
व्यवस्थापकीय संपादक

मराठीसृष्टी डॉट कॉम (www.marathirushti.com)

लेखकाच्या मनातलें थोडें

श्रीगणेश, आणि श्रीराम, या दैवतांबद्दल सगळ्यांना बरीच माहिती असते. त्यामुळे, त्या विषयात न शिरतां, मी फक्त माझ्या भाषांतर-प्रक्रियेबद्दल लिहीत आहे.

१९८०/ १९९० च्या दशकांत मी 'श्रीगणपतिअथर्वशीर्षा'चें आणि 'श्रीरामरक्षे'चें मराठीत भाषांतर केलें. तें कां, तर ही दोन, अतिशय लोकप्रिय अशी स्तोत्रें आहेत. हल्ली अनेक लोकांना संस्कृतचें ज्ञान नसतें, व अशा मंडळींना ही स्तोत्रें मराठीत उपलब्ध व्हावीत हा हेतू. कुठल्याही प्रकारें यामागील हेतू व्यावसायिक नाहीं.

गणपतिअथर्वशीर्ष तथा रामरक्षा या दोहोंचेंही मी प्रत्येकी दोन तऱ्हेनें भाषांतर केलें. रामरक्षेचें, 'समश्लोकी मराठी भाषांतर' व 'सरल मराठी पद्यानुवाद' असें, आणि अथर्वशीर्षाचें 'सम-लय मराठी भाषांतर' व 'सरल मराठी पद्यरूपांतर' असें दोन-दोन प्रकारें अनुवाद केले. म्हणजे, ज्या व्यक्तीला ज्या पद्धतीचें वाचन/पठण करणें आवडेल, ती व्यक्ती त्या पद्धतीचें भाषांतर वापरूं शकेल. रामरक्षेत श्लोक आहेत ; ते बहुतांशी अनुष्टुप् छंदात आहेत, पण कांहीं श्लोकांमध्ये इतरही वृत्तें वापरलेली आहेत. त्यामुळे, तें भाषांतर 'समश्लोकी' करणें स्वाभाविकच होतें. अथर्वशीर्षातील कांहीं भाग पद्यात्मक आहे तर कांहीं गद्यात्मक. त्यामुळे, त्याच्या भाषांतराला 'समश्लोकी' म्हणतां येणार नाहीं. परंतु, प्रत्येक स्तोत्र एका विशिष्ट लयीत म्हटलें जातें. मी अथर्वशीर्षाच्या भाषांतरमध्ये मूळ संस्कृत स्तोत्राची 'लय' शक्यतो सांभाळली, म्हणून तें भाषांतर 'सम-लय'. कुणां वाचकाला / पाठकाला कदाचित त्याहून सोपें भाषांतर हवें असूं शकतें, म्हणून दोन्ही स्तोत्रांची 'सरल' म्हणजे सोपी भाषांतरेंही केली. रामरक्षेच्या भाषांतराला सुप्रसिद्ध विद्वान, संस्कृत, पाली,

मराठी, हिंदी, इंग्रजी या भाषांचे ज्ञाते, आणि प्रकांडपंडित मध्ययुगीन कवी मोरोपंत यांचे वंशज डॉ. मो. दि. पराडकर यांचा 'पुरस्कार' (प्रास्ताविक) लाभले, हे माझे महद् भाग्य.

रामरक्षेचे दोन्ही प्रकारचे अनुवाद आणि अथर्वशीर्षांचे 'सम-लय' भाषांतर, हे तिन्ही मार्गेच प्रिंटेड पुस्तकरूपाने प्रसिद्ध झालेले आहेत. अथर्वशीर्षांचे 'सरल पद्यरूपांतर' कांहीं वर्षांपूर्वी एका पाक्षिकाच्या 'गणेश दैवत विशेषांका'मध्ये प्रसिद्ध झालेले आहे, परंतु, पुस्तकरूपाने ते अद्याप प्रसिद्ध झालेले नव्हते. त्याची 'लिमिटेड प्रिंट एडिशन' काढायचा माझा मानस आहे. तूर्तास, अथर्वशीर्षांचे दोन्ही प्रकारचे अनुवाद, मूळ संस्कृत स्तोत्रासह देत, ही एक 'ई-बुक' आवृत्ती काढलेली आहे. वाचकांना व पाठकांना ती उपयुक्त वाटेल, अशी आशा आहे.

कांहीं बार्बीबद्दल थोडीशी चर्चा

शांतिमंत्र - या स्तोत्राच्या सुरुवातीला 'शांतिमंत्र' म्हटले जातात. (हे मंत्र वेदोपनिषदीय काळातील आहेत). त्यांचेच पुनर्पठण स्तोत्राच्या अखेरीस होतें. मी येथे केवळ सुरुवातीसच शांतिमंत्र दिलेले आहेत. (स्तोत्राच्या कांहीं अन्य पुस्तकांमध्येही वाचकांना तसेच आढळेल). पाठकांना ते पाहून, स्तोत्राच्या अखेरीसही त्यांचे पुनर्पठण सहज करता येईल. शांतिमंत्रांबद्दलचची आणखी एक गोष्ट म्हणजे, भिन्न भिन्न पुस्तकांमध्ये कधी कधी भिन्न शांतिमंत्र आढळतात, व कुठे दोन, कुठे तीन तर कुठे चार मिळतात ; कांहीं मंत्र मात्र सर्व आवृत्यांमध्ये मिळतात. मी येथे, साधारणपणे आवृत्यांमध्ये मिळणारे तीन शांतिमंत्र दिले आहेत.

ऋत - स्तोत्रातील 'ऋत' हा शब्द, ही संकल्पना, वैदिक काळातली आहे. 'ऋत' म्हणजे नुसते 'सत्य' नसून, त्याचा अर्थ, 'शाश्वत सत्य', 'चिरंतन सत्य', 'दैवी सत्य अथवा दैवी नियम (Divine Truth or Divine Law)' असा होतो.'ऋत' याला प्रतिशब्द उपलब्ध नाही,

पाणिनीय संस्कृतमध्ये नाही, प्राकृतांमध्ये नाही, आणि आधुनिक भारतीय भाषांमध्येही नाही. त्यामुळे, भाषांतरांमध्ये 'ऋत' हा शब्द तसाच ठेवलेला आहे. त्याचा अर्थ माहित असला की वाचक-पाठकाला स्तोत्र समजायला अडचण येत नाही.

फलश्रुती - एक खुलासा स्तोत्राच्या 'फलश्रुतीमधील' एका गोष्टीबद्दल. फलाशा मनामध्ये धरून स्तोत्रपठण करावे कां ? आणि तसे केल्यास, भगवद्-गीतेतील 'कर्मण्ये वाधिकारऽस्ते मा फलेषु कदाचन' या संकल्पनेला छेद जात नाही काय ? परंतु, ती तात्विक चर्चा यथे मला अभिप्रेत नाही, आणि त्याचें हें स्थळही नाही.

मला केवळ एक मुद्दा वाचकांपुढे/पाठकांपुढे ठेवणें आवश्यक वाटतें. हें स्तोत्र 'आठ ब्राह्मणांना' शिकवल्यास काय फलप्राप्ती होईल, तो उल्लेख फलश्रुतीमध्ये आहे. पण, आधुनिक काळाच्या बदललेल्या परिस्थितीत, 'ब्राह्मणांना' असा शब्द वापरणें मला योग्य वाटलें नाही. त्यातून, ज्ञानेच्छा असणारा प्रत्येक माणूस कर्मानें 'ब्राह्मण'च असतो, मग त्याची 'जन्म-ज्ञात' कोणतीही कां असेना. अशा विचारानें मी, भाषांतरांमध्ये 'आठ माणसांना' असा शब्दप्रयोग केलेला आहे. तो वाचक-पाठकांना योग्य वाटेल, ही इच्छा. (अर्थात्, ज्यांना मूळ स्तोत्रामधील शब्द न बदलतां, भाषांतरित-पाठांतर्गत मुळावरहुकूम जसाच्या तसा म्हणायचा आहे, ते तसें सहजरीत्या करूं शकतात, हें सांगायला नकोच).

मात्र, फलश्रुतीमधील अन्य कांहीं बाबी, जसें की, 'सहस्रमोदक' वगैरे, त्यांच्या योग्यायोग्यतेची चिकित्सा न करतां, केवळ "भाषांतरकार" या भूमिकेतून मी जशाच्या तशाच भाषांतरित केलेल्या आहेत, कारण वाचक-पाठकांना भाषांतरित स्तोत्र शक्यतो मूळ स्वरूपात प्राप्त व्हावें. असो.

पाठभेद - भिन्न भिन्न आवृत्यांमधील मुख्य स्तोत्राचा मजकूर बऱ्याच प्रमाणात तोच (the same) असला तरी , थोडे पाठभेद आढळतात, कांहीं ठिकाणी एखादी ओळही जास्त असते. पदांचे क्रमांक कधी कधी भिन्न भिन्न दिलेले दिसतात ; अर्थात्, क्रमांकांमुळे पठणात कांहीं फरक पडत नाही . त्यामुळे, वाचक-पाठक एखाद्या अन्य पाठाशी परिचित असून, त्याप्रमाणे पठण करत असतील, तर त्यांनी हा पाठभेदाचा मुद्दा समजून घ्यावा, ही विनंती.

संधिफोड वगैरे - संधि व समास ही संस्कृत भाषेची खासियत आहे. मात्र त्यामुळे, कधीकधी, संस्कृत न शिकलेल्या व्यक्तींना अर्थ जाणण्यांत कठिनाई येऊ शकते, खास करून हल्लीच्या काळात. म्हणून मी कांहीं ठिकाणी (सर्वत्र नव्हे) संधि-फोड करून पाठ दिलेला आहे. त्यामुळे पठणात अडचण येणार नाही, (कारण, पठण करतांना फरक पडत नाही), पण समजायला कांहींसे सोपे जाईल. अर्थात्, मराठी भाषांतरें दिलेली आहेतच. खरे तर, मराठी भाषांतरें वाचनासाठी तर आहेतच, पण सुलभ पठणासाठीही उपयुक्त आहेत.

सर्वांचे 'शुभ चिंतण्याची सदिच्छा' नक्कीच आपल्या प्रत्येकाच्या हातांत असते. अथर्वशीर्षाच्या शांतित्रांमध्येही अशा प्रकारची शुभ-इच्छा व्यक्त केलेली आहे. आणि, म्हणून मी, एक 'अदना-सा' भाषांतरकार म्हणूनही आणि एक माणूस म्हणूनही, निःसंकोचपणे सर्व वाचक-पाठकांना म्हणतो, 'शुभम् भवतु' .

सुभाष स. नाईक

मुंबई / पुणे

१३ सप्टेंबर २०१८ (गणेश चतुर्थी)

अनुक्रम

- १ मूळ संस्कृत स्तोत्र
- २ सम-लय मराठी भाषांतर
- ३ सरल मराठी पद्यरूपांतर

श्रीगणपतिअथर्वशीर्षम्

मूळ संस्कृत स्तोत्र

॥ श्री गणेशाय नमः ॥

शांतिमंत्राः

ॐ भद्रं कर्णेभिः शृणुयाम देवाः

भद्रं पश्येमाक्षभिर्यजत्राः

स्थिरैरङ्गैस्तुष्ट्वांसस्तनूभिः

व्यशेम देवहितं यदायुः ॥१॥

ॐ स्वस्ति न इन्द्रो वृद्धश्रवाः

स्वस्ति नः पूषा विश्ववेदाः

स्वस्ति नस्तार्क्ष्यो अरिष्टनेमिः

स्वस्ति नो बृहस्पतिर्दधातु ॥२॥

ॐ सहनाववतु सहनौभुनक्तु

सहवीर्यं करवावहै

तेजस्विनावधीतमस्तु

मा विद्विषावहै ॥३॥

ॐ शान्तिः शान्तिः शान्तिः ॥

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥
अथ श्रीगणपतिअथर्वशीर्ष व्याख्यास्यामः ॥

ॐ नमस्ते गणपतये । त्वमेव प्रत्यक्षं तत्त्वमसि । त्वमेव केवलं
कर्तासि । त्वमेव केवलं धर्तासि । त्वमेव केवलं हर्तासि ।
त्वमेव सर्वं खल्विदं ब्रह्मासि । त्वं साक्षात् आत्मासिनित्यम्
॥१॥

ऋतं वच्मि । सत्यं वच्मि ॥२॥

अव त्वं माम् । अव वक्तारम् । अव श्रोतारम् । अव दातारम् ।
अव धातारम् । अवानूचानमव शिष्यम् ॥

अव पश्चात्तात् । अव पुरस्तात् । अवोत्तरात्तात् । अव
दक्षिणात्तात् । अव चोध्वार्तात् । अवाधरात्तात् । सर्वतो मां
पाहि पाहि समन्तात् ॥३॥

त्वं वाङ्मयः । त्वं चिन्मयः । त्वं आनन्दमयः । त्वं ब्रह्ममयः ।
त्वं सच्चिदानन्दाद्वितीयोऽसि । त्वं प्रत्यक्षं ब्रह्मासि । त्वं
ज्ञानमयो विज्ञानमयोऽसि ॥४॥

सर्वं जगदिदं त्वत्तो जायते । सर्वं जगदिदं त्वत्तस्तिष्ठति । सर्वं
जगदिदं त्वयि लयमेष्यति । सर्वं जगदिदं त्वयि प्रत्येति । त्वं
भूमिरापोऽनलोऽनिलो नभः । त्वं चत्वारि वाक्पदानि ॥५॥

त्वं गुणत्रयातीतः । त्वं अवस्थात्रयातीतः । त्वं देहत्रयातीतः ।
 त्वं कालत्रयातीतः । त्वं मूलाधारस्थितोऽसि नित्यम् । त्वं
 शक्तित्रयात्मकः । त्वां योगिनो ध्यायन्ति नित्यम् ।
 त्वं ब्रह्मा त्वं विष्णुः त्वं रुद्रः त्वं इंद्रः त्वं अग्निः त्वं वायुः त्वं
 सूर्यः त्वं चन्द्रमास्त्वं ब्रह्मभूर्भुवःस्वरोम् ॥६॥
 गणादिं पूर्वमुच्चार्य वर्णादिं तदनंतरम् । अनुस्वारः परतरः ।
 अर्धेन्दुलसितम् । तारेण रुद्धम् । एतद् तव मनुस्वरूपम् ॥
 गकारः पूर्वरूपम् । अकारो मध्यमरूपम् । अनुस्वारश्चान्तरूपम् ।
 बिन्दुरुत्तररूपम् ॥ नादः सन्धानम् । संहिता सन्धिः । सैषा
 गणेशविद्या ॥ गणक ऋषिः । निचृद्गायत्रीछंदः । गणपतिर्देवता ।
 ॐ गं गणपतये नमः ॥७॥ एकदन्ताय विद्महे । वक्रतुण्डाय
 धीमहि । तन्नो दन्ती प्रचोदयात् ॥८॥ एकदन्तं चतुर्हस्तं
 पाशमङ्कुशधारिणम् । रदं च वरदं हस्तैर्बिभ्राणं मूषकध्वजम् ।
 रक्तं लम्बोदरं शूर्पकर्णकं
 रक्तवाससम् । रक्तगंधानुलिप्ताङ्गं रक्तपुष्पैः सुपूजितम् ।
 भक्तानुकम्पिनं देवं जगत्कारणमच्युतम् । आविर्भूतं च सृष्ट्यादौ
 प्रकृतेः पुरुषात्परम् । एवं ध्यायति यो नित्यं स योगी योगिनां
 वरः ॥९॥
 नमो ब्रातपतये । नमो गणपतये । नमः प्रमथपतये । नमस्ते अस्तु
 लम्बोदराय । एकदन्ताय । विघ्ननाशिने शिवसुताय । वरदमूर्तये
 नमः ॥१०॥

फलश्रुतिः

एतद् अथर्वशीर्षं योऽधीते । स ब्रह्मभूयायकल्पते । स सर्वतः
सुखमेधते । स सर्वविघ्नैर्न बाध्यते । स पंचमहापापात्प्रमुच्यते ॥
सायमधीयानो दिवसकृतं पापं नाशयति । प्रातरधीयानो
रात्रिकृतं पापं नाशयति । सायम्प्रातः प्रयुंजानो अपापो भवति ।
सर्वत्राधीयानोऽपविघ्नो भवति । धर्मार्थकाममोक्षं च विन्दति ॥
इदं अथर्वशीर्षं अशिष्याय न देयम् । यो यदि मोहाद्दास्यति ।
स पापीयान्भवति ॥ सहस्रावर्तनात् यं यं काममधीते । तं तमनेन
साधयेत् ॥ १ १ ॥

अनेन गणपतिमभिषिंचति । स वाग्मी भवति । चतुर्थ्यामिनश्चन्
जपति । स विद्यावान् भवति । इति अथर्वणवाक्यम् ॥

ब्रह्माद्यावरणं विद्यात् । न बिभेति कदाचनेति ॥ १ २ ॥

यो दूर्वाकुरैर्यजति स वैश्रवणोपमो भवति । यो लाजैर्यजति स
यशोवान्भवति । स मेधावान्भवति । यो मोदकसहस्रेण यजति ।
स वांछितफलमवाप्नोति । यः साज्यसमिद्धिर्यजति स सर्वं
लभते । स सर्वं लभते ॥

अष्टौ ब्राह्मणान् सम्यग्राहयित्वा सूर्यवर्चस्वी भवति । सूर्यग्रहे
महानद्यां प्रतिमासन्निधौ वा जत्वा सिद्धमंत्रो भवति ॥

महाविघ्नात्प्रमुच्यते । महादोषात्प्रमुच्यते । मापापात्प्रमुच्यते ॥

स सर्वविद्भवति । स सर्वविद्भवति ॥

य एवं वेद । इति उपनिषत् ॥१३॥

॥ इति श्रीगणपतिअथर्वशीर्षं संपूर्णम् ॥

श्री गणपतिअथर्वशीर्ष

सम-लय मराठी भाषांतर

श्री गणेशाय नमः ॥
शांतिमंत्र

ॐ .. कानीं ऐकाया शुभ तेंच येवो | चक्षू पूजाया
शुभ तेंच पाहो | निरोगी दृढ काया झटावी
तोषाया | देवकार्यीं सदैव ॥

ॐ .. वृद्धश्रवा इंद्रा मंगल कर | विश्ववेद पूषा
मंगल कर | अरिष्टनेमी तार्क्ष्य करो शुभ | सौख्य दे
बृहस्पते आम्हांते ॥

ॐ .. सहसंरक्षण, संगें भोजन | सहविक्रम अमुचा
घडो | तेजस्वी अध्ययन असो | नसो मनीं द्वेष
जरासाही ॥

॥ ॐ शांतिः शांतिः शांतिः ॥

श्री गणेशाय नमः ॥

॥ श्री गणेशअथर्वशीर्ष व्याख्या ऐसी ॥

ॐ .. नमतों गणपतीतें | तूंच मूलतत्व विश्वाचें | एक केवळ
तूंच कर्ता | एक केवळ तूंच धर्ता | एक केवळ तूंच हर्ता |
तूं सारें हें ब्रह्मच असशी | तूं साक्षात् आत्माच असशी ॥ १ ॥
ऋत वच हे | सत्य वच हे ॥ २ ॥

रक्ष मजसी | वक्त्ररूप मम | श्रोत्ररूप मम | दात्ररूप मम |
धात्ररूप मम | ज्ञानीरूपा, शिष्यरूपही ॥ रक्ष पश्चिमेस |
रक्ष पूर्वेस | रक्ष उत्तरेस | रक्ष दक्षिणेस | रक्ष ऊर्ध्व तूं | रक्ष
अधर तूं | सर्व माझ्या रक्ष रक्ष आसमंता ॥ ३ ॥

तूं वाङ्मय तूं चिन्मय | तूं आनंदमय, तूं ब्रह्ममय | तूं
सच्चिदानंद अद्वितीय असा | तूं साक्षात् ब्रह्म असा | तूं
ज्ञानमय विज्ञानमय असा ॥ ४ ॥

सर्व जग उपजे तुझ्यातुन | सर्व जग तुजवर विसावे | विलय
तुजमधें होईल सर्व जग | सर्व जग तुझियात दिसतें ॥

तूं भूमि पाणी अग्नि वायु नभ | चारही तूं वाक्पदें ॥ ५ ॥

तूं गुणत्रयातीत | तूं अवस्थात्रयातीत | तूं देहत्रयातीत | तूं
कालत्रयातीत | तूं मूलाधाराठायीं नित्यच |

तूं शक्तित्रयात्मक | तुजला योगी स्मरती नित्यच ॥

तूं ब्रह्मा तूं विष्णू तूं रुद्र तूं इंद्र | तूं अग्नी तूं वायू तूं सूर्य तूं
चंद्र | तूं ब्रह्मर्भुवःस्वः तूं च ओम् ॥ ६ ॥

गणादि आधी उच्चार | वर्णादि त्यानंतर | अर्धेदु विलसे वर |
अनुस्वारअनुबद्ध | तारस्वररुद्ध | हेच तव मनुस्वरूप ॥

गकार पूर्वरूप | अकार मध्यमरूप | अनुस्वार अंत्यरूप |
बिंदू उत्तररूप ॥

नाद सांधून | संहिता एकसंध | तीच गणेशविद्या ॥

गणक ऋषी | निचृद्गायत्री छंद | गणपती दैवत |

ॐ गं गणपतये नमः ॥ ७ ॥

एकदंता जाणतो | वक्रतुंडा चिंततो |

दंती तो चित्त चेतवो ॥८॥

एकदंत चतुर्हस्त जो धरी पाशअंकुश | वरदमुद्रा, दंत आणिक
धारिला मूषकध्वज | आरक्त शूर्पकर्णी जो रक्तवसन लंबोदर|

रक्तगंधें लिस अंग रक्तपुष्पें सुपूजित | करी भक्तांवरी करुणा
जगत्कारण अच्युत | जो असे सृष्टिआरंभी

पुरुषप्रकृतिपलिकडे | ध्यान त्याचें नित्य करतो, योगीवर
श्रेष्ठ तो असे ॥ ९ ॥

नमो ब्रातपति हे । नमो गणपति हे । नमो प्रमथपति हे ।
नमस्कार लंबोदरास एकदंतास । विघ्ननाशीस शिवसुतास ।
श्री वरदमूर्तीस नमन ॥ १० ॥

फलश्रुती

ऐसे अथर्वशीर्ष जो जाणी । तो ब्रह्मरूप होतसे ।
सुख सर्व तो मिळवीतसे । तयाला विघ्नं न पीडतीं । मिळे
पंचपापांपासून मुक्ती ॥
दिनिं केलेली, नष्ट पापें सायंअध्ययनें । रात्रीं घडलीं, नष्ट
पापें प्रातःअध्ययनें । सायंप्रातः चिंततो, तो बने पापरहित ।
सर्वत्रचि अध्ययनें, होतसे विघ्नरहित । धर्मअर्थकाममोक्ष होत
प्राप्त ॥
हें अथर्वशीर्ष अशिष्यास न द्यावें ।
ठरतसे पापी तो, जो कुणां देइ मोहें ॥
आवर्तनसहस्रानें । मनिंची कामना जी जी । सदैव साधते ती
ती ॥ ११ ॥
यासवें अभिषेक गणेशावरी । करुनि, होइ वक्ता । चतुर्थीस
उपोषणीं जपतो । होइ विद्यावंत तो । ऐसे अथर्वणवाक्य ॥
ब्रह्मविद्याआवरणानें । न कधीही उरतें भय ॥ १२ ॥

जो दूर्वाकुरानें पूजी | होइ तो वैश्रवणापरी | जो लाह्यांनी
पूजी | तो यशोवान् बने | तो मेधावान् बने | पूजतो
सहस्रमोदकांनी | तया वांछित फळ मिळतें | जो पूजतो
घृतसमिधांनी | सर्व तया मिळतें | सर्व तया मिळतें ॥

अष्ट माणसांना सखोल शिकवी जो |
होई रविसम तेजस तो ॥

नदीत वा प्रतिमेजवळी | वा जप सूर्यग्रहणसमयीं |

देई मंत्रसिद्धी ॥

महाविघ्नांतून मुक्ती | महादोषांतून मुक्ती | महापापांतून
मुक्ती ॥

नर सर्वज्ञ बनतो | नर सर्वज्ञ बनतो ॥

हेंचि असे वेद | हेंचि उपनिषद ॥ १३ ॥

॥ ॐ शांतिः शांतिः शांतिः ॥

॥ हें श्रीमद्.गणेशअथर्वशीर्ष संपूर्ण ॥

श्री गणपतिअथर्वशीर्ष

सरल मराठी पद्यरूपांतर

श्रीगणेशाय नमः ॥

शांतिमंत्र

ॐ.. शुभ तेंच ऐकावें कर्णानी । शुभ तेंच पहावें
नयनांनी । आम्ही स्वास्थ्यपूर्ण जीवनीं । करावें
ईशकार्य सर्वदा ॥१॥

ॐ.. शुभ करो वृद्धश्रवा इंद्र ।
शुभ करो विश्ववेद सूर्य ।
शुभ करो अरिष्टनेमि तार्क्ष्य ।
शुभ करो बृहस्पती ॥२॥

ॐ.. होवो आमुचें सहरक्षण । घडो सहपराक्रम
सहभोजन । तेजस्वी होवो आमुचें अध्ययन । नसो
मनीं द्वेष जरासाही ॥ ३ ॥

ॐ शांतिः शांतिः शांतिः ॥

श्रीगणेशाय नमः ॥

श्रीगणेशअथर्वशीर्ष व्याख्या ऐसी ॥

ॐ .. गणपते तुज नमन माझे | मूलतत्व तूं विश्वाचें | तूंच
कर्ता तूंच धर्ता | तूं प्रभो आहेस हर्ता | ब्रह्म असशी तूंच
ईशा | तूंच आत्मा श्रीगणेशा ॥ १ ॥

शुद्ध ऋत हें वचन आहे | सत्य सारें वचन आहे ॥ २ ॥

सर्व माझी भिन्नरूपे श्रीगणेशा रक्ष तूं | रक्ष वक्तरूप माझे,
रक्ष श्रोतारूप तूं | रक्ष दातारूप माझे, रक्ष ध्यातारूप तूं |
रक्ष ज्ञानीरूप माझे, शिष्यरूपा रक्ष तूं ॥

रक्ष प्राची , रक्ष पश्चिम | रक्ष उत्तर , रक्ष दक्षिण | रक्ष
ऊर्ध्व, अधर रक्षी | आसमंता अखिल रक्षी ॥ ३ ॥

ब्रह्ममय आनंदमय हे वाङ्मया हे चिन्मया | ज्ञानमय
विज्ञानमय आहेस तूं हे मोरया | सच्चिदानंदा असे तव
अद्वितीयचि रूप रे | एकदंता विघ्नहर्त्या ब्रह्म तूं साक्षात् तें
॥ ४ ॥

सर्व जग हें भोवतीचें तुजमधूनच उपजलें | प्राप्त तव आधार
होतां विश्व आहे चाललें | सर्व जगताचा विलय होणार या
पायीं तुझ्या | सृष्टि ही सारी असे सामावली ठायीं तुझ्या ॥

वायु पृथ्वी आप अग्नी, वरिल हें आकाश तूं । वाणीरूपें
चारही, हे गजमुखा आहेस तूं ॥ ५ ॥

सत्व-रज-तम त्रैगुणांच्या पलिकडे आहेस तूं । तीनही दैहिक
अवस्थांपलिकडे आहेस तूं । वर्तमाना, भूत, आणिक तूं
भविष्यापलिकडे । स्थान मूलाधार तव, तूं सर्वदा वसशी
तिथें ॥

वक्रतुंडा, तूंच असशी तीन शक्ती । श्रीगणेशा, तुजसि योगी
नित्य स्मरती ॥

विश्व तूं, तूं इंद्रही, ब्रह्माहि तूं, तूं रुद्रही । वायु तूं, तूं अग्निही,
तूं चंद्रमा, तूं दिनमणी । भूर्भुवःस्वः नाम ज्यांचें, लोक ते तूं
सर्वही । ब्रह्मही तूं श्रीगणेशा, तूं स्वयम् ओंकारही ॥ ६ ॥

आधी गणातला आद्य उच्चार । जोडावा प्रथम वर्ण त्यानंतर ।

वर तारस्वरुद्ध अर्धेन्दुअनुस्वार । ऐसें मननरूप तुझे ॥

गकार हें पूर्वरूप । अकार हें मध्यमरूप । अनुस्वार
अंत्यरूप । बिंदू उत्तररूप असे ॥

योजना नादांची सांधावी । संधि संहिता करावी । ती
गणेशविद्या म्हणावी । सांगतो गणक ऋषी ॥

निचृद्.गायत्रीछंद । श्रीगणपती दैवत ।

ॐ गँ गणपतये नमः। नित्य पठावा मंत्र महद् ॥ ७ ॥

ज्ञान आम्हां एकदंताचें । ध्यान करतो वक्रतुंडाचें ।

प्रेरणा देवो आम्हांतें । सर्वदा श्रीगणेश ॥ ८ ॥

एकदंत चतुर्हस्त , पाश-अंकुश धरितसे । वरदमुद्रा, दंत
हातीं, चिन्ह मूषकध्वज असे । रक्तवर्णी शूर्पकर्णी , जो असे
लंबोदर । रक्तगंधें लिप्त अंग , नेसला रक्तांबर । ज्यास पूजत
रक्तपुष्पें वाहुनी चरणांवरी । जो जगत्कारण असे, भक्तांवरी
करुणा करी । प्रकृति-पुरुषापलिकडे, सृष्टि-आरंभीं असे ।
अच्युता त्या ध्यातसे जो, श्रेष्ठ तो योग्यांमधें ॥ ९ ॥

वंदितो तुज व्रातपति हे शिवगणांच्या अधिपती । वंदितो तुज
प्रमथपति हे वरदमूर्ती गणपती । विघ्ननाशी शिवसुता
मोresh्वरा लंबोदरा । नमन तुज शतवार करतो जोडुनी दोन्ही
करां ॥ १० ॥

फलश्रुती

नर कुणी हें स्तोत्र शिकुनी जो सदा पठतो मुखें । होइ त्याला
ब्रह्मप्राप्ती, प्राप्तही सारी सुखें । विघ्नबाधा कोठलीही होत
नाहीं त्या नरा । पंचपापांपासुनी तो मुक्त नर होतो पुरा ॥

सायंपठणें नष्ट होतें पाप सर्व दिवसातलें । प्रातःस्मरणें नष्ट
होतें रात्रीतलें पाप सारें । सांजवेळीं पठण करतां आणखी
सुप्रभातीं । सर्व पापांमधुन मिळते मानवा पूर्ण मुक्ती ॥

सर्वत्र याचें करी अध्ययन जो | नर होतसे मुक्त विघ्नांतुनी
तो | अशा मानवाला मिळे अर्थ धर्म | अशा मानवाला मिळे
मोक्ष काम ॥

असेल कोणी जर अशिष्य | स्तोत्र-ज्ञान द्यावें न त्यास |
शिक्षक मोहाधीन असे जो | होई पापाचा धनी तो ॥

अनंत आवर्तनें जो करीतो |
पुरी होतसे कामना जी धरी तो ॥ ११ ॥

गणेशास अभिषेक, हें स्तोत्र पठतां | करोनी, बने नर
अतिश्रेष्ठ वक्ता | चतुर्थीस उपवास जपही करी जो |
तदा नर करी प्राप्त विद्या पुरी तो ॥

अथर्वणाचें वचन, सर्व भीती पळे | ब्रह्मविद्या-आवरण
नराला मिळे ॥ १२ ॥

दुर्वा घेउन पूजतो जो, वैश्रवणसा बने तो | जो लाह्यांनी
पूजतो, तो यश मती प्रात करतो | अर्पितो जो मनुज मोदक,
वांछिलें प्राप्त त्याला | सारें मिळतें करुन पूजन वाहुनी
साज्यसमिधा ॥

सूर्यजैसैं प्राप्त होतैं तेज ऐशा नराला । पठणासाठी स्तोत्र
शिकवी आठ जो माणसांना । सूर्यग्रहणीं मूर्तिपुढती वा
नदीच्या प्रवाहीं । पठतो जो हें स्तोत्र, त्याला मिळतसे
मंत्रसिद्धी ॥

महाविघ्नांपासुनी । महादोषांपासुनी । महापापांपासुनी ।
स्तोत्र हें देइ मुक्ती ॥

जो अथर्वशीर्षा पठतसे । तो सर्वज्ञ होतसे ।
स्तोत्र हें वेदचि असे । हेंचि असे उपनिषद ॥१३॥

असैं हें श्रीमद्.गणेशअथर्वशीर्ष संपूर्ण ॥

मराठीसृष्टीचे प्रिमिअम सभासदत्व

- आपल्या लेखनासाठी "मराठीसृष्टी"च्या क्लाऊडवर अमर्यादित जागा.
- आपले सर्व लेखन एकाच ठिकाणाहून जगाला उपलब्ध.
- आपले लेखन गुगलवरून शोधण्याचीही सोय...
- आपले सर्व लेख डिजिटल आर्काईव्हमध्ये जतन होणार
- प्रत्येक लेखासोबत Time Stamp.
- आपण लेख सर्वप्रथम कधी लिहिला त्याची नोंद.
- आपला लेख कॉपी-पेस्ट करून आणि आपले नाव काढून कोणालाही वापरण्यास आळा घालण्यासाठी उपयुक्त...
- आपल्या प्रत्येक लेखासोबत आपला फोटो आणि परिचय
- आपल्या प्रत्येक लेखासोबत आपल्या सर्व लेखांच्या लिंक
- प्रिमिअम सभासदांची संमेलने वेगवेगळ्या शहरात आणि गावातही
- नामांकित साहित्यिकांशी दर महिन्याला 'थेट-भेट' - प्रत्यक्ष आणि ऑनलाईनही
- ऑडिओ - व्हिडिओ माध्यमातून लेख प्रकाशित करण्याची सुविधा
- चार लाखांपेक्षा जास्त वाचकांना इमेल आणि सोशल मिडियातून आपल्या लेखांची माहिती.
- मराठीसृष्टीच्या इ-मॅगझिनमध्ये आपल्या लेखांना प्राधान्य
- मराठीसृष्टीच्या 'प्रिमिअम' विभागात प्रवेश
- साहित्याशी संबंधित विषयांवर सातत्याने चर्चासत्रे
- नव्या पुस्तकांची माहिती दर महिन्याला... आणि त्यांच्या खरेदीवर सवलतसुद्धा
- प्रकाशनपूर्व सवलती, पुस्तक प्रकाशनाच्या कार्यक्रमांची निमंत्रणे
- पुस्तक प्रकाशनाच्या कार्यक्रमांची निमंत्रणे

प्रिडिम सडडसदरंनर डक खरस डेत : डॉन्टड्रिडड डडडड २०१ॢ Voice Pro

- डररठीसरठी डहिले Integrated Voice Engine सॉडुटेवर (ररडुडर नेहडुडर डररगुती कुरुवर कररररलडुन संगणकरवर वरडररुणरसरठी)
- ररतर ररडुडर संगणकरवर डररठीत डुलून टरईड करर...
- टरईड केलेलर डकूर हवर असुडरस तुरुलुडरतुरु डडुड करर.
- टरईड केलेलर डकूर DOC / TXT डरईलडडुडे सेव्ह करर...
- PDF डरईलडडुडे सेव्ह करर...
- डेसडुक, गुरुल डुलस वगुरुवर अडलुड करर...
- WhatsApp कुरुवर इडेलने डरठवर....
- ॡ० सुंदर, सुडक डररठी डॉन्टस वरडरुन ररडले लेखन सकवर
- डुनुरुडुड रररर नुनडुनुरुडुड अशर दुरुनू डरकरके डॉन्टस डक डुरुरुडुडे वरडरर
- MS Word, Excel, Powerpoint वगुरु डडुडे डरलते

डरशुवरर....

- नरडरंकुरुड डुरकरशकरंडुडर डुसुतकरंवर ॡ० % डरुत सुट
- रनेक उडडुतुत सॉडुटेवर रररर डेवरंवर ॡ० % डरुत सुट
- डररठीसुशुीडुडर इ-डुंगडुनके १२ अंक
- वरुडडररर १२ इ-डुसुतके डुडुड
- ररडुली इ-डुसुतके डनवरणुडरसरठी डदत

ररणखुी डरेक कररुी.....

आजच... अगदी आत्ताच प्रिमिअम सभासद व्हा...

मर्यादित काळासाठी ५० % सूट.

प्रिमिअम सभासद होताना आता आपण वाचवू शकता रु.१,०००/-.

आपल्यासाठी ही खास डिस्काउंट लिंक.

भरा क्रेडिट कार्ड, डेबिट कार्ड किंवा नेट बँकींगने !

विशेष सुविधा

- लेखकांना व्यावसायिक संधी
- स्वेच्छानिवृत्तांसाठी आणि सेवानिवृत्तांसाठी आकर्षक व्यावसायिक योजना
- पत्रकारांसाठी आकर्षक योजना... स्वतःचे ऑनलाईन वृत्तपत्र सुरु करण्याची संधी.
- मराठी व्यावसायिकांसाठी खास जाहिरात आणि प्रसिद्धी योजना
- पुस्तक प्रकाशक आणि लेखकांसाठी प्रसिद्धी आणि जाहिरात योजना

मराठीसृष्टी डॉट कॉम

चाणक्य, २ रा मजला, क्लासिक प्लाझाच्या मागे, गोखले रोड,
नौपाडा, ठाणे ४००६०२

दूरध्वनी : (९१-२२) २५४२११८५ / ९८२०३१०८०३

वेबसाईट : www.marathirushti.com

इ-मेल : support@marathirushti.com